

مقدمه، معرفی پوهنځی، دیدگاه، مأموریت و ارزش های حاکم

۱-۱ - مقدمه

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی در سال ۱۳۷۸ هجری خورشیدی در چوکات پوهنتون البیرونی، مطابق به معیارهای وزارت محترم تحصیلات عالی آن زمان به فعالیت آغاز کرده و یکی از پوهنځی های کلیدی این پوهنتون به شمار می رود که هدف اساسی آن تربیه و آموزش نسل جوان با نظر داشت کیفیت بلند و معیاری و تقدیم کادرهای علمی و مخصص در بخش های (حقوق، علوم سیاسی و روابط بین الملل) در چارچوب ارزش های دینی و ملی می باشد، تا از یک طرف وطن عزیز ما، از لحاظ کادرهای تخصصی متکی به خود گردد و از طرف دیگر نسل جدید و آینده این سرزمین، در پیشرفت وطن و به خصوص در پیشرفت اقتصادی، بهبود وضعیت اجتماعی، استقرار سیاسی و تأمین امنیت و عدالت سهیم شوند. پوهنځی حقوق و علوم سیاسی با داشتن دو دیپارتمنت فارغ ده «حقوق» و «علوم سیاسی و روابط بین الملل» به تربیه کادر های می پرازد که هر یک نقش اساسی در تأمین عدالت و احقاق حق به مستحق آن و تأمین روابط با کشورهای جهان جهت بهبود روابط سیاسی، فرهنگی، اقتصادی نقش کلیدی را ایفا می نمایند.

۱-۲ - دیدگاه، مأموریت و ارزش های حاکم

دیدگاه، مأموریت و ارزش های حاکم پوهنځی حقوق و علوم سیاسی قرار ذیل می باشند:

۱-۲-۱ - دیدگاه

مبدل شدن پوهنځی حقوق و علوم سیاسی به نهاد تحصیلی معتبر و شناخته شده در عرصه ارایه خدمات حقوقی و علوم سیاسی در سطح کشور.

۱-۲-۲-۲-۱-۲-۲-۲ ماموریت

عرضه خدمات تحصیلی معیاری با بکارگیری کادرهای متعهد و متخصص و با استفاده از روش های نوین تدریس و تکنولوژی مدرن و انجام تحقیقات علمی به منظور عرضه کادر های مجرب و متخصص آراسته با دانش حقوقی و سیاسی.

۱-۲-۳-۱-۲-۳-۱-۲-۳ ارزش های حاکم

این پوهنخۃ برای دستیابی به اهداف و مقاصد ستراتیژیک خود پابند به یک ارزشها و اصول رهنمودی است که تصامیم ستراتیژیک و پروگرام های تحصیلی پوهنخۃ را شکل میدهد و عبارت اند از:

۱. رعایت احکام شریعت و ارزش های اسلامی؛
۲. قانون گرایی و حمایت از حاکمیت قانون؛
۳. تخصص گرایی و شایسته سالاری؛
۴. تعهد و مسئولیت پذیری؛
۵. ابتکار و نوآوری در فعالیت های تحصیلی و تحقیقی؛
۶. توجه به کیفیت در همه ابعاد و فعالیت های این پوهنخۃ؛
۷. تنوع و هم افزایی؛
۸. تاکید بر روحیه همکاری و کار گروهی؛
۹. تاکید بر احترام متقابل در تمام سطوح.

۱-۳-۱-۳-۱-۳-۱-۳ اهداف و مقاصد

جهت ایجاد نظام اداری و علمی موثر و مثمر برای آموزش نیروی بشری با ظرفیت بالا و متعهد به کشور مطابق قوانین و ارزش های اسلامی کشور این پوهنخۃ اهداف و مقاصد ذیل را دنبال می نماید:

۱-۳-۱- اهداف استراتژیک

۱. تلاش برای ساخت و ساز تعمیر اصلی پوهنخی حقوق و علوم سیاسی مطابق با معیار های ملی و بین المللی؛
۲. آموزش نسل متخصص از لحاظ علمی و عملی و تقدیم آنها به جامعه غرض ایفای خدمت؛
۳. انکشاف پروگرام های علمی و تحقیقاتی؛
۴. تداوم و تمرکز به کیفیت تحصیل در این پوهنخی و پاسخگو ساختن آن به نیازهای علمی و تخصصی و مسلکی کشور و تقاضای بازار؛
۵. زمینه سازی برای فراهم آوری خدمات تحصیلی با کیفیت و استانداردهای بین المللی از جمله تطبیق سیستم آموزشی مبتنی بر نتایج؛
۶. تلاش برای ایجاد و توسعه زیرساخت ها جهت عرضه خدمات با کیفیت و معیاری اکادمیک و حمایت از برنامه های تضمین کیفیت وزارت تحصیلات عالی در هماهنگی با ریاست پوهنتون البیرونی؛
۷. تلاش برای ارتقای ظرفیت علمی استادان و تدویر سمینار های سیستم جدید آموزشی مبتنی بر نتایج و محصل محور؛
۸. تلاش برای راه اندازی برنامه های ماستری در بخش حقوق بین الملل؛
۹. تلاش برای ارتقای ظرفیت کارمندان اداری این ریاست؛
۱۰. معیاری ساختن کتابخانه پوهنخی حقوق و علوم سیاسی؛

۱-۳-۲- مقاصد

۱. تقویت کمیته تضمین کیفیت و انکشاف فعالیت های آن؛
۲. حمایت از تطبیق و انکشاف پلان استراتژیک ۵ ساله؛
۳. ایجاد و انکشاف پلان های نظارت و ارزیابی تضمین کیفیت؛
۴. تشویق و حمایت استادان پوهنخی در قسمت ارتقای رتب علمی شان؛
۵. معرفی استادان لسانس به برنامه های ماستری؛
۶. معرفی استادان ماستر به برنامه های دوکتورا؛
۷. ایجاد شفافیت و پاسخگویی در نظام اداری پوهنخی؛
۸. رفع مشکلات تخنیکی که مانع تطبیق پلان گردد؛

۹. قانون مند ساختن نظام اداری و علمی پوهنخی ؛

۱۰. استمرار ارزیابی های خودی پوهنخی ؛

۱۱. زمینه سازی برای معرفی استادان به برنامه های آموزشی کوتاه مدت داخلی و خارجی.

معرفی پوهنخی

پوهنخی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون البیرونی یکی از معتبرترین مراکز آموزشی و پژوهشی دولتی در زمینه های حقوق و علوم سیاسی است که با هدف تربیت نیروهای متخصص و کارآمد، به ارائه برنامه های آموزشی به درجه لسانس در دو دیپارتمنت فارغ ده « حقوق » و « علوم سیاسی و روابط بین الملل » می پردازد. با این حال، طبق کریکولم موجود، رشته های این پوهنخی به حقوق و علوم سیاسی و روابط بین المللی تقسیم شده اند. به منظور هرچه تخصصی تر شدن خدمات تحصیلی، نیاز است تا در آینده دیپارتمنت های حاکمیت قانون، علوم سیاسی و توسعه سیاسی و حقوق بین الملل و حقوق خصوصی نیز توسعه یابد.

۱-۲- تاریخچه

پوهنخی حقوق و علوم سیاسی در سال ۱۳۷۸ با ترکیب دو دیپارتمنت- اداری و دیپلوماسی و قضا و خانونالی تاسیس گردید. از بدو تاسیس تا حال در طی (۲۰) دور فراغت به تعداد (۱۵۲۲) فارغ تحصیل این رشته تقدیم جامعه نموده است که آمار مشرح آن طی جدول جداگانه بیان گردیده است.

۲-۲- تشکیل

در تشکیل این پوهنخی (۱۸) تن استاد شامل می باشد، ولی در حال حاضر، اعضای کادر علمی آن به (۱۳) تن میرسد، که از جمله (۲) تن به حیث رئیس و معاون پوهنخی ایفای خدمت می نمایند. درجه تحصیل اعضای کادری علمی پوهنخی حقوق و علوم سیاسی به ترتیب (۳) دکتر، (۸) ماستر و (۳) لیسانس میباشند.

۳-۲- دیپارتمنت ها

پوهنچی حقوق و علوم سیاسی قبلاً دارای چهار دیپارتمنت بوده که از جمله آن فقط دو دیپارتمنت آن دیپارتمنت های فارغی بوده که عبارت اند از دیپارتمنت اداره و دیپوماسی و دیپارتمنت قضاء و خارنوالی می باشند که اکنون این دیپارتمنت ها به دیپارتمنت « علوم سیاسی و روابط بین الملل » و دیپارتمنت « حقوق » تغییر نام یافته اند.

دیپارتمنت اداری و دیپلماسی در سال ۱۳۷۸ هجری خورشیدی در چوکات پوهنچی حقوق و علوم سیاسی این پوهنتون، مطابق به معیارهای وزارت تحصیلات عالی آن وقت، به فعالیت آغاز کرده و یکی از دیپارتمنت های کلیدی به شمار می رود که در این واکر به دیپارتمنت « علوم سیاسی و روابط بین الملل » تغییر نام یافته است.

دیپارتمنت اداری و دیپلماسی در پوهنچی های حقوق و علوم سیاسی معمولاً به بررسی و آموزش مباحث مرتبط با اندیشه های سیاسی در اسلام و غرب، تاریخ روابط بین الملل، تئوری های روابط بین الملل، سازمان های بین الملل تاریخ دیپلماسی، مبانی تحلیل سیاست خارجی، اصول روابط بین الملل، حقوق دیپلماتیک و کنسولی، حقوق اداری، حقوق بین الملل عمومی و... می پردازد. این دیپارتمنت با ارائه دوره هایی در زمینه های کلیدی علوم سیاسی و حقوق عامه، نقش مهمی در آماده سازی دانشجویان برای ورود به حرفه های مرتبط با سیاست، دیپلماسی، حقوق و سایر مشاغل عمومی دارد.

در حال حاضر مجموع استادان موجود دیپارتمنت اداری و دیپلماسی «علوم سیاسی و روابط بین الملل و حقوق عامه» به (۸) تن می رسد که از آن جمله یک تن به صفت آمر دیپارتمنت ایفای وظیفه می نماید. قرار است در آینده نزدیک چند تن دیگر نیز به تشکیل آن افزوده شود.

دیپارتمنت قضاء و خارنوالی در سال ۱۳۷۸ هجری خورشیدی در چوکات پوهنچی حقوق و علوم سیاسی و تحت عنوان (دیپارتمنت قضا و حارنوالی)، مطابق به معیارهای وزارت تحصیلات عالی وقت، به فعالیت آغاز کرده است. در این واکر به دیپارتمنت « حقوق » تغییر نام یافته است، یکی از دیپارتمنت های کلیدی به شمار می رود. دیپارتمنت قضا و حارنوالی در پوهنچی حقوق به تربیت حقوق دانان، قضات و خارنوالان و وکلای مدافع آینده می پردازد که نقش های کلیدی در سیستم عدلی - قضایی و اجرای حقوق در کشور ایفا می کنند. این دیپارتمنت تمرکز خود را بر روی حقوق جزای اسلام، متون فقهی - حقوقی، جزا و جرم شناسی، حقوق فامیل، حقوق جزای بین الملل، حقوق عینی، حقوق وجایب، حقوق

بین الملل خصوصی، اصول محاکمات مدنی و جزایی و... قرار داده و به دانشجویان آموزش‌های تئوری و عملی لازم را برای فعالیت در عرصه‌های حقوقی و قضایی ارائه می‌دهد.

۲-۴- تشکیلات اداری

پوهنخی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون البیرونی در سال ۱۳۷۸ هـ. ش. با ترکیب دو دیپارتمنت - اداری و دیپلماسی و قضا و حارنوالی تأسیس گردید. در تشکیل این پوهنخی (۱۸) تن استاد شامل می باشد، ولی در حال حاضر، اعضای کادر علمی آن به (۱۳) تن میرسد، که از جمله (۲) تن به حیث رئیس و معاون پوهنخی ایفای وظیفه می نمایند. درجه تحصیل اعضای کادر علمی این پوهنخی به ترتیب (۳) دکتر، (۸) ماستر و (۲) لیسانس میباشند. گفتنی است که کارمندان اداری آن شامل مدیر تدریسی، مدیر اجراییه، مدیر کتابخانه و (۲) تن خدمه می باشد که به طور مستمر به فعالیت شان ادامه می دهند. گفتنی است که کارمندان اداری آن شامل مدیر تدریسی، مدیر اجراییه، مدیر کتابخانه و (۲) تن خدمه می باشد که به طور مستمر به فعالیت شان ادامه می دهند.

۲-۵- محصلان

محصلان از طریق امتحان کانکور به دیپارتمنت های فارغ ده پوهنخی حقوق علوم معرفی می گردند. این پوهنخی در حال حاضر دارای (۲۵۶) محصل در دو دیپارتمنت مصروف ادامه تحصیل می باشند که از جمله آن به تعداد (۱۶۰) محصل در دیپارتمنت قضاء و حارنوالی و به تعداد (۱۵۹) محصل در دیپارتمنت اداره و دیپلوماسی مصروف ادامه تحصیل می باشند که آمار مجموعی محصلین از بدو تأسیس الی اکنون در جدول جداگانه درج گردیده است.

۲-۶- صنوف درسی

پوهنخی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون البیرونی دارای (۸) صنف درسی برای پوهنخی در دو وقت برای ذکور و اناث می باشد همچنان صنوف متذکره مجهز با تجهیزات تخته، مارکر، تخته پاک، پروجکتور و LCD اند تا استادان بتواند دوس مؤثر داشته باشد.

۲-۷- کتابخانه

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی دارای کتابخانه‌ی مجهز با بیشتر از ۵۲۰۰ جلد کتاب در رشته های مختلف غرض استفاده استادان و محصلان که تا حدی جوابگوی نیازهای آنان است.

۲-۸- کمیته های پوهنځی حقوق و علوم سیاسی

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی به خاطر بهبود امور اکادمیک و سهیم ساختن استادان، محصلان و کارمندان در امور، به تعداد (۱۰) کمیته را در سطح پوهنځی ایجاد نموده است که هر یک از کمیته ها دارای طرزالعمل و لایحه وظایف مشخص بوده و طبق آن به فعالیت های شان ادامه می دهد. این کمیته ها قرار ذیل است:

- کمیته ارتقای کیفیت؛
- کمیته تحقیق؛
- کمیته نظم و دسپلین؛
- کمیته آموزش الکترونیکی؛
- کمیته امتحانات؛
- کمیته پلان استراتژیک؛
- کمیته کارهای عملی؛
- کمیته رسیدگی به شکایات؛
- انجمن محصلان؛
- و کمیته کریکولم.

در اخیر قابل تذکر است که این پوهنځی با بهره گیری از اعضای کادر علمی با تجربه و متخصص در حوزه های مختلف حقوقی و سیاسی، محیطی پویا و تحریک کننده برای محصلان فراهم می آورد تا در کنار آموزش های نظری، به تحقیق و بررسی مسائل عملی نیز بپردازند. محصلین در این پوهنځی از طریق کارگاه ها، سمینارها، موت کورت ها و پروژه های تحقیقاتی، فرصت های بی نظیری برای توسعه تفکر نقادی، مهارت های تحلیلی و قدرت استدلال خود پیدا می کنند. برنامه های آموزشی ارائه شده در این پوهنځی شامل دروس متنوع و جامعی است که با هدف ارائه دانش و مهارت های لازم برای مواجهه با چالش های پیچیده حقوقی و سیاسی طراحی شده اند. این پوهنځی، علاوه بر تمرکز بر مسائل

نظری، بر اهمیت کاربردی کردن دانش در جهت حل مسائل جامعه و ارتقای استانداردهای حقوقی و دموکراتیک تاکید دارد.

قابل ذکر است که فاکولته حقوق و علوم سیاسی به منظور ارتقای دانش مسلکی محصلین برنامه های متعدد محاکم تمثیلی را هم در حقوق بین الملل و هم در حقوق رسانه ها به راه انداخته است که اکثراً مقام شایسته را در میان سایر پوهنتونها بدست آورده اند. چنانچه در سال ۲۰۱۰ محصلین این پوهنحی در مسابقات محاکم تمثیلی حقوق بین الملل که در سطح پوهنتون های ملی افغانستان برگزار گردیده بود، مقام نخست را از آن خود نموده و غرض شرکت در مسابقات بین المللی که در واشنگتن دی سی ایالات متحده آمریکا برگزار گردیده بود، رهسپار آن کشور گردیدند و به نمایندگی از افغانستان با تیم های جهانی به رقابت پرداختند در میان بیش از هشتاد تیم جایگاه (۳۶) را اخذ نمودند.